

**Sesiune de întrebări și răspunsuri între membrii AIM și Marcel Boloș,
președinte ADR Nord Vest**

Marcel Boloș, președintele ADR Nord Vest a purtat un dialog online (Zoom) cu membrii AIM pe tema fondurilor europene, care a avut loc vineri, 16 aprilie 2021.

Q1 Membru AIM (întrebare adresată de Sorin Orzac): Cum va aborda ADR Nord-Vest solicitarea AIM de a elimina regula primul venit-primul servit din procesul de selecție al solicitărilor de finanțare?

Am înaintat Guvernului României o solicitare similară în anul 2020 și pe care o reiterăm în fața dvs., ca proaspăt autoritate, ministru POR. Cum credeți că se va putea realiza așa ceva?

A1 Marcel Boloș: Regula aceasta, primul venit-primul servit, noi, am aplicat-o în legătură cu autoritățile locale, acolo unde proiectele de infrastructură sunt de interes public și n-am avut decât în zona aceasta a infrastructurii rutiere, în zona proiectelor de mobilitate urbană, în zona proiectelor chiar de regenerare urbană; în schimb pentru mediul de afaceri, a rămas calitatea proiectelor și după cum știți, competiția pe bază de punctaj.

Are avantaje și dezavantaje această regulă dar, vă spun că nu o vom aplica mediului de afaceri, nu se pliază pe ceea ce înseamnă dezvoltarea de business; ar însemna să repetăm o măsură cum a fost Măsura 3, una corectă dar din care a ieșit o anomalie.

Nu vom aplica această regulă, rămâne competiția, se cunoaște grila de evaluare tehnică și financiară, se urmăresc și indicatorii de performanță economică a business-ului pe de o parte și calitatea proiectului pe de altă parte. Din punct de vedere al evaluării calitative suntem deschiși la propunerile venite din partea dvs., așa cum au mai fost, pentru a schimba, ceea ce am făcut greșit să îndreptăm; până la urmă scopul finanțării în ceea ce privește mediul de afaceri este de a avea proiecte de calitate care să aibă și o anumită durabilitate în timp.

Q2 North Exclusive: Asociația Întreprinzătorilor Maramureș are în vedere dezvoltarea unui proiect privat , major în Maramureș, respectiv un complex turistic multifuncțional, vorbim de cazare, agrement, zone de conferințe și spații expoziționale. Vrem să facem acest lucru, deoarece după cum bine știți, spații în România pentru 1500 persoane, nu există încă.

Sunt companii multinaționale care organizează conferințe în mai multe locuri simultan; dacă am avea un astfel de complex pentru județul nostru, ar fi un lucru extraordinar, ar fi o gură de aer; oamenii ar putea veni aici și în scop de conferință, după care să viziteze frumosul nostru Maramureș.

Când sau cum credeți că vom putea accesa fonduri nerambursabile, să fie parțial finanțate cu 30%-50%, din POR Nord Vest, obiectivul nostru fiind impulsivitatea decisivă a economiei județului nostru, Maramureș?

A2 Marcel Boloș: Comisia Europeană a acceptat ca investițiile în zona de turism să fie orientate înspre resursele turistice, acest lucru înseamnă că dacă suntem într-o regiune turistică în care predominantă este apa geotermală sau nămolul, apa sarată sau apele sulfuroase, practic de existența acestora este legat și business-ul pe care urmează să-l finanțăm pe turism.

S-au profilat două direcții majore în turism: pe de o parte bazele de tratament, care sunt destul de așteptate de mediul de afaceri, acolo unde există și resurse turistice și pe de altă parte sunt bazele de agrement, aqua

parkuri și tot ce ține de industria aceasta de agrement, sigur cu aplicarea regulilor în ceea ce privește schemele de ajutor de stat; prin urmare, la acest stadiu suntem momentan în ceea ce privește negocierile cu Comisia Europeană.

În plus față de aceasta, autoritățile locale vor mai avea posibilitatea să acceseze reurse privind infrastructura de accesibilitate spre resursele turistice, de exemplu Cheile Turzii îmi vine acum în minte ca și obiectiv turistic, pentru a facilita accesul către resursa turistică, se va permite pentru autoritățile locale să acceseze infrastructura de drum plus indicatoarele care marchează drumul către obiectivul turistic.

Deci dacă avem solicitarea din partea dvs., promit să o pun în discuție cu Comisia Europeană, e destul de reticentă la ceea ce înseamnă investițiile, mai ales în zona turistică, după cum cunoașteți, în actuala perioadă de programare nu am avut acces decât la infrastructura de utilități publice, respectiv la partea de drumuri, apă, canalizare și tot ce ține de această sferă a utilităților publice și nu am reușit să finanțăm investiții care au cu adevărat efect multiplicator pentru industria turistică.

A2 Membru AIM (întrebare adresată de Sorin Orzac): Noi vom face o propunere referitoare la mixul de istorie, cultură, oameni, natură din județul nostru și poate că cei de la Comisia Europeană vor lua în calcul finanțarea proiectului nostru.

Q3 North Exclusive: Când vom avea un calendar estimat de lansări ale sesiunilor de depuneri de solicitări de finanțare nerambursabilă privind ADR Nord Vest?

A3 Marcel Boloș: Etapele pe care trebuie să le parcurgem sunt cele pe care le cunoașteți, sunt cele legate de negocierea programului în sine cu Comisia Europeană, etapă care pe vremea când eram ministru era destul de avansată și era trecută peste 70% negociere ca program, dar pe lângă aceasta, așa după cum cunoașteți, mai trebuie să facem acreditarea autorității de management.

Cu alte cuvinte să avem acel "certificat" din partea Autorității de Audit, pe care nu-l putem face până nu se termină negocierea programului și apoi mai avem partea de evaluare. Desigur că aceste lucruri nu sunt în responsabilitatea dvs., încerc să vă dau un răspuns, eu estimez că undeva anul viitor, în semestrul I putem discuta despre creionarea ghidurilor și mai ales deschiderea apelurilor de proiecte, care sunt destul de așteptate de mediul de afaceri.

Și este o sumă frumoasă de bani pe care o avem pentru următoarea perioadă de programare, am să vă spun mai multe cu privire la specificul ei.

Q4 North Exclusive: Este posibil ca sesiunile de depunere de solicitare de finanțare nerambursabilă să nu se lanseze mai devreme de 120 de zile, în cazul proiectelor care nu presupun execuție de lucrări de construcție și respectiv 240 de zile, în cazul proiectelor care pot presupune execuție de lucrări de construcție, de la publicarea condițiilor de acordare a finanțării definitive, ghidul solicitantului în forma definitivă?

Pentru a asigura suficient timp potențialilor solicitanți de a pregăti solicitările de finanțare la un nivel calitativ bun. Ne dorim cu ardoare ca informarea publică anterioară să fie doar una pentru toată lumea; știm că pe Măsura 3 s-a întâmplat o anomalie pe care cei de la DNA probabil că o vor descoperi sau poate că au descoperit-o deja și ne-am dori ca toate informațiile cu privire la fonduri să le primim de la început pe toate și să ne acordăm termen suficient de lung încât să putem depune cele mai bune proiecte pentru finanțare.

Scopul este de a scrie proiecte bune, de a avea o implementare eficientă, o bună parte din bani se întorc la dvs., cu cât proiectele sunt mai bune și obțin finanțare, cu atât mai mulți bani se întorc la Bugetul de Stat.

A4 Marcel Boloș: Ca să facem o medie, pentru proiectele mai simple ar fi 4 luni iar pentru cele mai complexe 8 luni. Pentru proiectele simple, o medie de 3 luni de zile ar fi suficientă, presupune achiziții de echipamente, un studiu de fundamentare a oportunității achiziției și poate dacă ți se mai cere un plan de business.

Sunt de acord cu acest timp de pregătire pentru că interesul nostru este de obține finanțările, dacă lucrurile merg bine și nu întârziem foarte mult; pentru că vedeți termenele acestea sunt oarecum fixate și în funcție de cât de întârziați suntem cu implementarea Programului Operațional putem să stabilim anumite termene și pentru pregătirea proiectelor. Sperăm să nu se mai repete greșeala din trecut deoarece atât timp cât am fost ministru, am câștigat un timp prețios în favoarea mediului de afaceri.

În ceea ce privește partea de proiecte care au componentă de infrastructură și componentă de clădiri, din punctul meu de vedere 4-5 luni de zile ar fi suficient, pentru că nu aveți o procedură complicată ca și la instituțiile publice, de achiziție publică în vederea realizării documentației tehnico-economice.

Este adevărat că partea de avize necesită timp dar după aceea, proiectele intră în competiție iar cele care sunt bune din punct de vedere calitativ, cred că sunteți obișnuiți deja cu criteriul de selecție, trec peste 80 de puncte, după care se trece la contractarea celor care se încadrează în bugetul estimat.

Acesta este un mecanism care poate fi luat în calcul și pentru următoarea etapă de programare, încă mai avem timp pentru a primi propuneri de îmbunătățire cu privire la perioadele de pregătire ale proiectelor dar și în ceea ce privește grilele de evaluare tehnică și financiară, având în vedere că autoritatea de management ar trebui să fie la noi; ca să zic așa, am putea avea o colaborare până la urmă care să ducă spre proiecte care fac sens cu dezvoltarea regiunii.

Pentru a veni în sprijinul acestor proiecte noi care urmează a fi finanțate, noi am luat în calcul chiar și problema combinării sprijinului financiar între fonduri sau, să fiu mai explicit, între programele operaționale. De exemplu, dacă aveți un proiect prin care se creează 2 sau 3 locuri de muncă, să primiți de la Stat acea sumă fixă care se acordă ca și subvenție, în valoare de 2250 lei, dar să vi le dea simultan cu cererea și contractul de finanțare care se încheie pentru următoarea perioadă de programare.

Acest mecanism făcea ca proiectele ce țin de locurile de muncă nou create și de subvenționarea locurilor de muncă din Fondul Social European, mai precis din Programul Operațional Capital Uman, să fie acordată subvenția odată cu finanțarea noastră și în felul acesta să vă sprijinim pe ceea ce înseamnă durabilitatea proiectelor.

Personal voi face demersuri în acest sens, mi se pare foarte important ca investițiile nou formate să aibă parte de susținere pe componenta de durabilitate, pentru a nu asista la o rată de eșec mare, de faliment a noilor business-uri.

Q5 Grup General: Se cunoaște perioada estimată până când se va finaliza evaluarea proiectelor depuse pe măsura POR 2.2? În varinata în care s-au depus foarte multe proiecte, există posibilitatea suplimentării bugetului alocat acestei măsuri?

A5 Marcel Boloș: Eram ministru pe vremea când s-a lansat Apelul POR 2.2, s-au depus 281 cereri de finanțare cu o valoare de 3,9 miliarde de lei la nivelul Regiunii Nord Vest. Bugetul pe care l-am avut alocat a fost de 103 milioane lei.

Pe fond, când s-a lansat acest program la nivel național, solicitările erau în valoare de 4 miliarde de euro, deci solicitări enorme pentru apelul de proiecte, însă bugetul alocat provenea din, nu știu dacă vă este cunoscut sau sunteți obișnuiți, mecanismul de supracontractare, deci nu erau banii care proveneau din bugetul clasic pe care-l cunoaștem ci din supracontractările care se practică la toate apelurile operaționale; adică se încheie contracte pentru o valoare mai mare de bani astfel încât să se obțină o valoare cât mai apropiată. N-a fost luată o decizie finală cu privire la rezolvarea finală a sursei de finanțare.

Eu am avut propunerea ca proiectele acestea să fie trecute în Planul Național de Redresare și Reziliență pentru că sunt proiecte pe care le avem până la urmă depuse, sunt mature; nu știu să vă spun exact ce s-a hotărât, am văzut că sunt luate în discuții instrumente financiare pentru PNRR vizavi de care eu am avut rețineri deoarece până la urmă, mediul de afaceri are nevoie de sprijin real, concret, sub formă de granturi; exact cum am pornit granturile pentru capital de lucru.

Este destul de fuzzy (în ceață) acest aspect din cauza sursei de finanțare. Odată rezolvată această problemă, în maxim 2-3 luni am putea închide procesul de evaluare. Ne-am concentrat eforturile asupra proiectelor de infrastructură depuse și care au sursa de finanțare certă.

Q6 North Exclusive: Avem în cadrul AIM firme care activează în domeniul construcțiilor și care sunt afectate de modificările de preț ale materialelor, spre exemplu, recent am aflat ca o tonă de fier a crescut de la 900 lei la 1200 lei. Aceste firme au contracte pe care nu le vor putea onora, avem intenția de a face o sesizare și la nivelul Guvernului României, pentru a fi luate în calcul urmările acestor modificări semnificative de preț.

Similar, în implementarea proiectelor europene, considerați că se poate face trimestrial sau semestrial o evaluare a prețurilor? Altfel, multe companii din domeniul construcțiilor din România riscă să intre în faliment.

A6 Marcel Boloș: Aici, lucrurile sunt destul de limpezi, la procedurile de achiziție publică, odată cu lansarea lor în proiectul de contract de achiziție publică sunt prevăzute mecanisme ori de indexare ori de actualizare în funcție de evoluția prețului la materiale, depinde fiecare cum a participat la procedura de achiziție publică. Aceste mecanisme stau la baza decontării din fonduri europene, dacă spre exemplu se creează bază legală și se creează mecanisme de ajustare altele decât cele care erau la procedura de achiziție publică, ele nu sunt eligibile decât din Bugetul de Stat sau din Bugetul Public, prin urmare competența este în zona premierului într-adevăr așa este.

Dar pe de altă parte, astfel de situații trebuie limpezite în funcție de prevederile care există în contractele încheiate, la momentul la care s-a semnat contractul.

Sunt două tipuri de mecanisme: de indexare, de actualizare a prețului pe de o parte cu inflația, sau pe de altă parte, în funcție de evoluția prețului la materiale, manoperă, utilaj, transport.

Sunt cele patru elemente de cost ale contractului și acestea trebuie raportate la ceea ce înseamnă mecanismele de indexare, repet, din punctul de vedere al decontării din Bugetul Uniunii Europene.

Restul, știm cum este, ce nu reprezintă cheltuielă eligibilă, poate fi suportabilă din Bugetul de Stat dacă se găsesc formule de punere a unei baze legale așa cum a fost manopera la Ordonanța 114, dacă vă aduceți aminte, din 2016.

A6 North Exclusive: E clar că va trebui să existe o ordonanță de guvern în care să se discute exact despre aceste situații punctuale, cum nu se poate indexa pe fonduri europene, acele costuri suplimentare să poată fi acoperite din Bugetul de Stat.

Faptul că anumite companii vor da faliment se răsfrânge tot asupra Statului, indexarea trebuie făcută în funcție de situația reală trăită datorită pandemiei Covid-19.

Credeți că cei de la Comisia Europeană nu vor accepta indexarea prețurilor cu toate că acestea sunt crescute la nivel european?

A6 Marcel Boloș: Dacă ele sunt cuprinse în contractele de execuție lucrări, nu văd o problemă. Dacă nu sunt cuprinse în contractele de execuție și lucrări Directiva de Achiziție a Uniunii Europene permite să-ți majorezi contractul cu 50%, numai că impune niște situații în care trebuie să te încadrezi; dar există și alternativa decontării din Bugetul de Stat.

Q7 One IT: Legat de stadiul ghidului pentru digitalizare, când se estimează că se va porni programul și dacă sunt anumite modificări specifice în acest ghid?

Azi, s-ar putea face să se miște lucrurile în acest sens?

Deci, nu există șanse să se deruleze în perioada imediat următoare?

A7 Marcel Boloș: Acest apel de proiect l-am inițiat în noiembrie 2019 și credeam foarte mult în el, era o alternativă pentru digitalizarea solicitată de către Comisia Europeană și anume ca 20% din bani să-i aloci pentru ceea ce înseamnă digitalizare. Din păcate apelul de proiect a rămas la același stadiu, de început, fără ca să se întâmple lucruri concrete; practic, nu s-a făcut nimic.

Nu știu să vă spun ce se va face pe viitor. Mie mi s-a părut o măsură necesară, așa cum am văzut măsurile orizontale pentru IMM-uri și, de exemplu, eficiența energetică era tot la fel de binevenită pentru IMM-uri ca și digitalizarea; își optimizează consumurile și în felul acesta își creștea indicatorii de performanță economică orice companie. Mi-e greu să cred că în actuala conjunctură se vor mai face pași, oricum noi vă ținem la curent cu lucrul acesta.

La fel cum faceți demersuri pentru sprijinirea companiilor din domeniul construcțiilor, puteți face memorii și cu privire la acest apel de proiecte și poate că se mai trezește cineva și onorează/continuă apelul de proiecte.

Decizii se pot lua și se pot împinge lucrurile, dacă ar fi să se pună pe picioare îi mai trebuie încă 3 luni ca să se poată întâmpla și să se poată lansa apelul de proiect.

Q8 Holisun: Vă felicit și sunt impresionat de ceea ce faceți instituțional, mă refer și la demersul acesta de a disemina activitatea ADR-ului și de alte măsuri și în principal ce mă interesează pe mine este partea de inovare, știu că ADR Nord Vest are o componentă puternică pe inovare și eu sunt preocupat de lucrul acesta.

Am văzut acum recent că ați avut un nou apel pentru inovare, pentru idei de inovare, mai corect spus. Am înțeles că ideea inițială de a fi un pool destul de mic de idei de inovare care să facă propuneri a picat, este adevărat?

Cu alte cuvinte, adică toate ideile de proiecte sau preproposals care s-au făcut acum un an, au fost toate acceptate? Adică rolul lor de a filtra ideile de proiecte, ca propunerile mari să se facă doar pentru cele fezabile nu mai este de actualitate, este adevărat? Este corect ce am înțeles?

Eu vorbesc de proiectele mai mici care au fost înainte de selecția celor mari și mici. Știți când se estimează să apară apelul de proiecte complet atât pentru cele mari cât și pentru cele mici?

A8 Marcel Boloș: Nu pot să vă confirm, știu că avem o listă de proiecte selectate și am semnat deja contractul pentru ceea ce înseamnă specializarea inteligentă și dacă sunteți pe acea listă o să vă dăm banii pentru studiile de fezabilitate.

Vom verifica lista cu proiectele mici aprobate și vom reveni cu detalii, să vă lămurim exact.

Partea de inovare este componenta sub umbrela căreia vom derula apelurile de proiecte viitoare; fie că discutăm de inovare ca produs, inovare ca proces sau ca servicii. Preselecțiile, pe care le-am făcut, de proiecte sunt făcute pentru a matura oarecum un portofoliu de proiecte care să intre la finanțare în viitorul ghid, listate direct, adică mergem cu acea listă de proiecte la finanțare pe baza selecției conceptului de inovare și a activității pe care am avut-o.

Q9 Clemon: Am înțeles că semestrul I, anul viitor putem să ne așteptăm la noile ghiduri pentru noile linii de finanțare, mă refer în special la cunoscutul POR 2122, care ne interesează pe toți și dacă ați putea să ne spuneți procentul de cofinanțare, dacă va avea modificări față de ceea ce știm?

A9 Marcel Boloș: Regulamentul Comisiei Europene privind ajutorul de Stat mai este valabil până pe 31.12.2023.

Aici depinde ce decizie se va lua la nivelul Comisiei Europene, după cum știți, noi aplicăm Schema de Ajutor de Stat Regional, ea are pentru regiunile mai puțin dezvoltate 70% grant și 30 % cofinanțare, deocamdată suntem regiune mai puțin dezvoltată, sper să nu creștem foarte mult astfel încât să fie necesar să veniți cu o cotă de finanțare de 40% sau și mai mult; deocamdată nu cunosc să existe această intenție de modificare a cotei de cofinanțare.

Schemele de ajutor de stat rămân cam aceleași, este vorba de:

1. Ajutor de Minimis, cel care este în limita a 200.000 euro cu cofinanțare 0,
2. Schema de Ajutor Regional cu cofinanțare 30%,
3. Schema de Ajutor de Stat pentru Cercetare-Dezvoltare, grantul poate să meargă până la 80%, pentru Dezvoltare Experimentală, grantul este până în 40% și
4. Schema Umbrelă, cu Ajutorul de Stat Regional, unde este formula clasică de 70% grant cu 30% cofinanțare.

Într-adevăr pentru următoarea perioadă de programare inovarea este importantă.

Axa prioritară 1 pentru mediul de afaceri are câteva elemente esențiale: inovarea, activitatea de cercetare și apoi formula generală este de specializare inteligentă.

Dar ca să nu punem pe toată lumea să facă inovare de produs, noi am găsit formula prin care să introducem și inovarea de proces, ceea ce înseamnă că echipamentele, utilajele și tehnologiile pe care le achiziționează mediul de afaceri trebuie să contribuie într-un anumit fel ca și element inovativ la activitatea de producție, de exemplu dacă tot am discutat de activitatea în sectorul de construcții, să vă cumpărați spre exemplu un buldozer care are toate funcțiile automatizate, ar însemna utilaj care îmbracă haina aceasta inovativă și care se pliază pe finanțările Comisiei Europene.

Deci, va rămâne inovare de produs (dar care este mai greu accesibilă), inovarea de proces, care se va putea materializa în achiziția de echipamente, tehnologii, ceea ce a fost și până acum și mai avem și inovarea de servicii.

Prin urmare, nu am pus accent pe cercetare, ea trebuie crescută de cei care sunt familiarizați cu aceasta, se pornește de la stadiul de TRL 0, Start-ul, se ajunge până la stadiul TRL 9, dar nu cred că suntem cu toții pregătiți pentru aceasta, ar fi chiar o utopie și un mare deserviciu pe care l-am face mediului de afaceri încercând să păstrăm mecanismele de finanțare cam la fel.

Este important de știut că vom încerca să promovăm și proiectele pentru ceea ce înseamnă ecosistemele antreprenoriale, adică acelea care se construiesc în parteneriat între autoritatea locală și mediul de afaceri.

Cu alte cuvinte dăm banii la autoritatea locală pentru infrastructura de utilități publice (drum, apă, canalizare și tot ce-i trebuie unui parc industrial) și dăm banii totodată și pentru granturile aferente investițiilor care urmează să le facă mediul de afaceri, cu mențiunea că pentru astfel de finanțări procedura de selecție o punem la dispoziția autorității locale și dacă-i în stare ia odată cu finanțarea pentru infrastructura de utilități și componenta de grant, astfel încât să securizăm și să concentrăm investițiile spre autoritatea locală care are inițiativa pentru dezvoltarea de parcuri industriale, spre exemplu, că-i la modă și se cunoaște foarte bine.

Acesta este un nou tip de proiecte care merge cumva pe ideea de localizare și de concentrare a resurselor în funcție de locul unde există potențial de dezvoltare economică, ca să evităm efectul de împrăștiere al banilor, să pulverizăm peste tot cu bani europeni și să nu se vadă nimic.

Am negociat acest lucru cu Comisia și va fi sper, axa cea mai căutată deoarece vor fi valorificate resursele de dezvoltare la nivel local.

Q10 AD Cont: Legat de POR 2.1, pe schemele de ajutor regionale vor fi limitări la activitățile care vor fi finanțabile sau va fi o schema aplicabilă tuturor?

A10 Marcel Boloș: Foarte bună întrebarea, ați atins un punct sensibil, codurile CAEN pe care noi le vom utiliza sunt cele aferente domeniilor de specializare inteligentă identificate la nivel de regiune.

Care sunt domeniile de specializări inteligente?

Am avut grijă să fie și unul extrem de “fuzzy”, cum le place europenilor să spună, adică extrem de vag, care dă posibilitatea tehnologiilor pentru producție și servicii să fie introduse la finanțare sub forma de echipamente, utilaje, ce este necesar; dar este cu spectru foarte general.